

ANDERS NOG IETS?

Liedjes voor wie Nederlands leert

Janjaap de Vries en Helga Van Loo

Boom | Amsterdam

Inhoud

Voorwoord **6**

Muziek in de NT2-les **8**

Handleiding voor docenten **11**

Lied 1 Wie ben jij? **14**

Lied 2 Ja, ik leer het op school **20**

Lied 3 Hé hallo, hoi en dag **25**

Lied 4 Alles is hier anders **28**

Lied 5 Twaalf maanden in een jaar **33**

Lied 6 Familiefoto **38**

Lied 7 Ga je mee? **44**

Lied 8 Mijn lichaam is mijn instrument **48**

Lied 9 Linksaf en rechtdoor **51**

Lied 10 Hoe voel jij je vandaag? **56**

Lied 11 Anders nog iets? **60**

Lied 12 Morgen wordt het beter **69**

Lied 13 Ik heb pijn **74**

Lied 14 Ik heb een pen **81**

Liedjesteksten **84**

Sleutel oefeningen **98**

Voorwoord

Tijdens mijn sollicitatiegesprek in 2001 op de School voor Eerste Opvangonderwijs in Ommen werd me gevraagd of ik naast Nt2 ook iets met muziek in de klas zou kunnen en willen doen. Ondanks dat ik mij voorheen altijd had voorgenomen mijn hobby, muziek, zo veel mogelijk te beperken tot mijn vrije tijd ging ik akkoord, hopende hiermee een streepje voor te hebben op andere sollicitanten en mijn kansen op deze vacature te vergroten.

Ik werd aangenomen en in aanloop naar mijn nieuwe baan moest ik nadenken over de invulling van de lessen waarin ik iets met muziek zou gaan doen. Ik ging op zoek naar Nederlandstalige liedjes die ik met mijn leerlingen zou kunnen gaan beluisteren en zo mogelijk zingen. Mijn insteek was taalverwerving. Het effect van taalriedels op taalverwerving was mij bekend en gezamenlijk zingen leek mij een goede variant hierop en zeker het proberen waard.

Al vrij snel strandde mijn zoektocht naar Nederlandstalige liedjes met een eenvoudig taalniveau. *‘Onder de groene hemel, in de blauwe zon speelt het blikken harmonieorkest in een grote regenton...’* (Nijgh/De Groot) is, hoe goed ook, niet bepaald het Nederlandse taalgebruik dat je aan een groep beginnende Nt2-leerlingen voorlegt. En zo kwam ik al snel tot de conclusie dat er in het bestaande populaire Nederliedrepertoire (Bløf, Acda en De Munnik, Marco Borsato e.d.) weinig geschikt lesmateriaal te vinden is. Weinig tot geen liedjes die aansluiten bij de lesthema's en het taalniveau van de leerlingen. Te veel beeldspraak bovendien. In het kinderliedjesrepertoire zijn weliswaar liedjes die qua taalniveau aansluiten maar qua onderwerp en beleavingswereld weer tekortschieten en muzikaal vaak te kinderachtig zijn voor jongeren en volwassenen.

Ik besloot zelf liedjes te gaan schrijven op basis van onderwerpen die in de Nt2-les aan bod komen. Liedjes met herkenbare onderwerpen die in vrijwel elk Nt2-boek voor beginners voorkomen.

Mijn toenmalige klas, groep C, bestaande uit een groep jonge vluchtelingen in de leeftijd van zestien tot achttien jaar, fungeerde als proefgroep. Voor deze Nt2-lessen schreef ik liedjes die aansloten bij de onderwerpen uit het Nt2-lesboek, die ik vervolgens aan mijn leerlingen voorzong. Al snel ontdekte ik de kracht en invloed van het gezamenlijk luisteren naar muziek en zingen op de taalverwerving. De oefenstof werd gretig afgenomen en met volle overgave bezongen. Leerlingen gingen het ook buiten de lessen zingen; op de gang, thuis of in het opvangcentrum. Naast de constatering dat mijn leerlingen zingen als een aangename lesonderbreking ervoeren, ontdekte ik dat taal in een muzikale structuur van coupletten en refreinen bijdraagt aan het makkelijker onthouden van de geleerde zinnen en woorden. Het blijft zagezegd 'hangen'.

Het betere Nt2-lied heeft een sterke, makkelijk mee te zingen melodie, een eenvoudige tekst en bevat veel herhaling van de belangrijkste zinnen en begrippen. Volgens deze voorwaarden ben ik te werk gegaan. Ik schreef in de loop van een jaar zo'n twintig liedjes die ik uittestte in mijn eigen klas waarna ik er veertien uitwerkte en met diverse instrumenten en veel zang opnam. Enigszins afhankelijk van het taalniveau en de muzikaliteit van de leerling laten de liedjes zich makkelijk meezingen. Dat geldt met name voor de refreinen waarin ik veel herhaling en eenvoudige taalstructuren heb gebruikt. Mijn ervaring is dat leerlingen vrij snel willen meezingen. Soms zelfs afgeremd moeten worden om eerst goed te luisteren hoe het lied gaat. Liedjes of fragmenten die muzikaal of qua taalniveau nog wat te moeilijk zijn kunnen uiteraard ook goed, met of zonder tekstblad, beluisterd worden.

Naast typische Nt2-onderwerpen als kennismaken, de familie, het weer, de winkel en markt, de weg vragen en dergelijke zijn er liedjes gebaseerd op ervaringen en onderwerpen aangedragen door leerlingen. Muziek is een goed middel om uitdrukking te geven aan bepaalde emoties. Emoties die bij (jonge) vluchtelingen elkaar soms snel afwisselen. Het niet onder woorden kunnen brengen van hoe je je voelt kan een gevoel van onmacht en frustratie oproepen. Een lied

met daarin Nederlandse begrippen en woorden die uitdrukking geven aan gevoelens bij verdriet, blijheid, spanning, heimwee, afscheid nemen en dergelijke krijgt hiermee tevens een expressie-functie. Mijn ervaring is dat deze expressie bij leerlingen soms heel bevrijdend kan werken. Door het in een lied te verpakken en gezamenlijk te zingen of te beluisteren wordt het echter niet te persoonlijk en daarmee niet te beladen.

Gezamenlijk zingen gebeurt op veel scholen in veel culturen. Voor de meeste leerlingen is het dan ook een herkenbare bezigheid. Zingen vormt wat mij betreft een uitzondering op de bewering dat je met productieve taalvaardigheden, zoals spreken, moet wachten tot een beginnende taalleerling er aan toe is. Samen zingen is juist een veilige en leuke manier om bij leerlingen spreken op gang te brengen.

De gebruikte oe's, aa's, paa's, daa's in de liedjes ter ondersteuning van de melodie in intro's of tussen de coupletten en refreinen ontstonden aanvankelijk spontaan maar het gebruik ervan heeft, zo ontdekte ik, toch een functie. Het werkt namelijk erg aanstekelijk en ze kunnen bovendien vrijwel altijd direct meegezongen worden. Een beginnende taalleerder zonder enig taal-niveau kan vanaf dag één meezingen. Het kunnen meedoen is een belangrijke stimulans.

Op de NT2-conferentie van 2003 in Heino presenteerde ik de liedjes en mijn ervaringen ermee in het onderwijs. Veel Nt2-docenten reageerden enthousiast met de vraag om publicatie. Op diezelfde conferentie ontmoette ik Helga Van Loo, Nt2-docente aan het Instituut voor Levende Talen van de Katholieke Universiteit in Leuven, die een presentatie hield over het gebruik van muziek in de klas. Omdat haar ervaring met het ontwikkelen en schrijven van lesmateriaal mij erg waardevol leek voor dit project vroeg ik haar een lesboek te schrijven met verwerkingsoefeningen voor bij de liedjes. Helga ging voortvarend aan de slag en schreef bij elk lied een les met gevarieerde oefeningen en opdrachten. In haar inleiding geeft ze een toelichting op het gebruik van dit werkboek.

De liedjes hebben een sterk educatief karakter. Ik heb echter gemerkt dat veel leerlingen de liedjes thuis, evenals een willekeurige andere muziek-cd, ter ontspanning afspelen. Hierin schuilt volgens mij de kracht van muziek. Onbewust raakt de luisteraar bekend met een hoop woorden, zinnen, uitdrukkingen en taalstructuren. Het is een weloverwogen keuze om aan elk lesboek een cd toe te voegen, zodat elke leerling in ieder geval de mogelijkheid heeft de liedjes ook buiten de les op school te beluisteren.

Met de publicatie van de liedjes op cd en verwerkingsmateriaal in een lesboek is het gebruik van *Anders nog iets?* in de klas voor elke Nt2-docent mogelijk geworden en niet slechts voorbehouden aan muzikale Nt2-docenten.

Ik hoop dat *Anders nog iets?* zowel voor de docent als voor de leerlingen een waardevolle aanvulling en aangename afwisseling in de Nt2-les zal zijn. Veel muzikaal werkplezier.

Janjaap de Vries mei 2004
www.janjaapdevries.nl

Met speciale dank aan Groep C
School voor Eerste Opvang Onderwijs
Landstede, Ommen 2001-2002

Muziek in de NT2-les

Laten we beginnen met een klein testje. Kunt u de volgende zinnen aanvullen?

J'aime, j' aime _____	(1)
Du bist alles _____	(2)
Vamos a la _____	(3)
I just called to _____	(4)
De meeste dromen _____	(5)

Als u een van deze zinnen kan aanvullen (kijk voor de oplossing op de pagina 13), betekent dat natuurlijk niet noodzakelijk dat u de taal in kwestie vlot spreekt. Het betekent wel dat u die zinnen in ieder geval kent en kunt uitspreken. Misschien gebruikt u ze wel als voorbeeld om zelf een soortgelijke zin te maken. En dat is precies wat we met het gebruik van muziek in de klas willen bereiken.

'Muziek in de taalklas kan niet. Zeker niet voor het leren en oefenen van grammatica of woordenschat. Muziek is er om van te genieten en mag geen schaamlapje zijn voor traditionele schoolse oefeningen. Daar is muziek niet voor gemaakt.' Dit is een veelvoorkomende reactie van taaldocenten. En daar ben ik het volledig mee eens. Natuurlijk zijn liedjes niet gemaakt om er een mooi grammaticaal overzicht uit af te leiden. Maar als Hans de Booij zo sympathiek is om zijn liefde voor Annabel in de onvoltooid verleden tijd te verklaren, waarom zou je daar als docent Nederlands dan niets mee doen? De cursist kan van een mooi stukje Nederlandstalige muziek genieten én hij onthoudt misschien wel dat de zanger *dacht* dat hij Annabel nooit meer zou terugzien in de plaats van dat hij *denkte* om nog even door te slapen en twee uur later nog wakker *ligde* op zijn rug. Twee vliegen in één klap!

Veel kritische docenten vinden ook dat muziek niet helpt om taakgericht bezig te zijn. En ook daar ben ik het volledig mee eens. Maar is het geen illusie om elke minuut van de les taakgericht te werken? Als u uw cursisten in een detectivespel een moord laat oplossen, is dat ook niet meteen iets wat ze later buiten de klas nog eens zullen moeten doen. Toch leert de student er een aantal interessante woorden en constructies mee, is hij communicatief bezig met taal én maakt hij plezier, wat motiverend werkt. Een geslaagde taak dus, ook al is die niet zo doelgericht als 'Telefoneer naar de telefonische inlichtingendienst en vraag het telefoonnummer van mevrouw Blikkers uit Delft'.

Muziek in de klas kan een extra dimensie geven aan de les. Wie er nooit bij heeft stilgestaan, zal het niet beseffen, maar muziek biedt je zo veel mogelijkheden. En die wil ik hier graag voorstellen. De ideeën zijn stuk voor stuk met succes uitgetest bij hooggeschoolde beginners en gevorderden. Zij waren snel overtuigd van het nut van muziek in de klas. U ook?

Muziek en grammatica

Stel: u moet het over de onregelmatige vormen van de ovt hebben. Uw studenten hebben de regelmatige vorm al gezien, en kennen waarschijnlijk passief al enkele onregelmatige vormen. Wel, dan komt Hans de Booij's *Annabel* op de proppen. Dat lied leent zich namelijk uitstekend voor een les rond de onregelmatige ovt-vormen. U kunt de studenten eenvoudigweg een gaten tekst geven waarin alle ovt-vormen weggelaten zijn. Tijdens het luisteren naar het lied moeten ze dan de juiste vormen invullen. Die kunt u de cursisten later weer laten opsommen, terwijl u ze ordent op het bord. Misschien blijven die vormen zo iets makkelijker hangen dan wanneer ze in een droog lijstje waren aangebracht. Hetzelfde kunt u doen met *Pa* van Doe Maar voor de imperatief en met *Toveren* van Herman van Veen voor het gebruik van de ovt om te fantaseren.

Een andere manier om muziek bij grammatica te betrekken: u geeft uw studenten een tekst waarin alle werkwoordsvormen weggelaten zijn, maar u zet wel de infinitieven tussen haakjes. Ze vullen nu eerst de juiste werkwoordsvormen in en controleren zichzelf daarna, terwijl ze naar het lied luisteren, eventueel ondersteund door een visuele weergave van de ingevulde vormen op een transparant. Oké, eigenlijk is dit een klassieke invuloefening in een leuk jasje, maar wat is daar mis mee? Misschien moet u het eens uitproberen voor de ott met *Per spoor* van Guus Meeuwis?

Muziek en woordenschat

Muziek is niet alleen geschikt om de grammaticales op te fleuren, je kunt je studenten er bijvoorbeeld ook receptief woordenschat mee laten oppikken of herhalen. Als u het wilt hebben over reizen, kunt u bijvoorbeeld *Op reis* uit de musical Pippi Langkous laten horen en achteraf alle woorden die met reizen te maken hebben in een woordroos zetten. Wilt u uw studenten iets productiever laten zijn, dan kunt u ze van tevoren een tekst geven waarin telkens een woord dat op een ander woord rijmt, ontbreekt. Laat ze voor ze het lied gaan beluisteren eens proberen om de gaten in te vullen: het zoeken naar logische rijmwoorden activeert op een creatieve manier hun woordenschatkennis én maakt de taak plezierig. Het zorgt ongetwijfeld voor een 'hoeragevoel' als ze achteraf de meeste woorden gevonden blijken te hebben. Leuk en motive-rend dus.

Ander voorbeeld: u kunt als inleiding op een les over misdaad *De naakte man* van Jan de Wilde beluisteren, de studenten de tekst geven maar overal 'de naakte man' door zo'n zwart balkje verbergen. Laat de studenten eerst de tekst lezen en fantaseren over welke misdadiger het lied gaat. Hilariteit alom als de identiteit van het zwarte vierkantje duidelijk wordt bij het beluisteren van het lied!

Muziek en spreken

Uiteraard mag je als docent al die mooie liedjes niet gaan herleiden tot alleen maar leveranciers van grammatica en woordenschat. Een lied is een kunstwerkje en verdient respect. Liedjes kun-nen verhalen vertellen, emoties uitdrukken, mensen raken, ... Zou het niet interessant zijn om *Pa van Doe Maar* - die u een paar lessen eerder al had gebruikt om de imperatief aan te leren - te vergelijken met *Papa* van Stef Bos? En ligt het niet voor de hand studenten zelf te laten fantasie-ren over wat ze zouden doen als ze konden toveren na Herman van Veens ideeën daarover gehoord te hebben? Of hún mening laten formuleren over wat Bram Vermeulen van politiek vindt? En waarom geen discussie ontketenen over trouw of vreemdgaan na *Ik hou van alle vrou-wen* van Hans de Boij beluisterd te hebben?

Bij een spreekoefening hoeft het natuurlijk niet altijd om de taalinhoud van een lied te gaan. Wat in alle taalniveaus werkt en ideaal is voor als je nog eens een paar minuutjes over-hebt, is associatie: laat de studenten een aantal fragmenten (ook instrumentale) horen en vraag hen om die te associëren met een gevoel, een plaats, een foto, een land, ... Weer een leuke oefening om hun woordenschatkennis te activeren!

Muziek en luisteren

Niet alle taaldocenten zijn overtuigd van het nut van authentiek taalmateriaal bij beginners. Sommigen vinden materiaal dat in principe voor Nederlandstaligen bedoeld is te moeilijk voor hun doelpubliek. En dan? Als het luistermateriaal te hoog gegrepen is voor de studenten, worden ze toch gedwongen om selectief te gaan luisteren, om er bepaalde woorden uit te pikken die ze wél kennen? Je moet als docent de juiste vragen stellen. Een student op beginnersniveau hoeft niet elk woord van een nieuwsbericht te verstaan om te weten dat het over een vliegtuig-crash gaat en dat er 33 doden zijn gevallen. Met een aantal goed opgestelde goed-foutvragen komen de studenten ook al een heel eind om de inhoud van een journaal in grote lijnen te verstaan. Op dezelfde manier kunt u een lied in de klas gebruiken als luisteroefening. Neem nu *Het werd zomer* van Rob de Nijs, een leuk verhaaltje, de essentie is na tien uur Nederlandse les al

verstaanbaar voor studenten. Hetzelfde geldt voor *Pauline* van Bram Vermeulen. U hoeft de studenten de tekst dus helemaal niet te geven. U kunt dat natuurlijk wel doen als u er nog een woordenschatoefening bij wilt doen.

Muziek en cultuur

Wie heeft ooit meer clichés samengebald in een dijk van een nummer dan Raymond van het Groenewoud in *Vlaanderen boven*? En is het niet prachtig dat de Nederlander Paul van Vliet dan een heel andere inhoud aan datzelfde Vlaanderen geeft? Dat zijn twee goede liedjes om wat cultuur mee over te brengen. En als u de discussie over verschillen tussen Nederlanders en Vlamingen in de klas wat dieper wilt voeren, kunt u ook *Vaderland* van Frank Boeijen en *Amsterdam* van Kris De Bruyne erbij halen. Interessante gespreksstof overgoten met een heerlijk muzikaal sausje, ideaal taalmateriaal.

Een ander deel van de Nederlandse en Vlaamse cultuur zijn de feesten en de liedjes die daarbij horen. Ooit al eens een sinterklaasliedje gezongen in de klas? Moet u doen! Of waarom niet *Lang zal ze leven* aanleren als er iemand jarig is?

Je kunt muziek ook onder de aandacht brengen als deel van onze cultuur, en dan deze keer niet op inhoudelijk vlak. Hang bijvoorbeeld verspreid in de klas een aantal foto's op van Nederlandse of Belgische muzikanten. Laat de studenten met z'n tweeën rondlopen in de klas en laat ze onder de foto's een aantal woorden schrijven die ze associëren met die artiesten of met de muziek die ze van hen verwachten. Laat dan een muziekfragment horen van een van die muzikanten. De studenten moeten onder de foto gaan staan van de artiest bij wie ze denken dat de muziek hoort. Leuke oefening tussen de fragmenten door is bespreken of de verwachtingen op basis van de foto kloppen met de muziek. De studenten raken samen aan de praat en ze leren iets bij over onze muziek. Wedden dat er een paar studenten dansend van de ene foto naar de andere lopen? Plezierig en dus motiverend.

Muziek en schrijven

Ik heb het hier niet over schrijven in de zin van een aantal woorden invullen, maar wel in de betekenis van creatief schrijven, op een iets meer gevorderd niveau dus. Laat bijvoorbeeld eens een verhalend lied tot op een bepaald moment horen en vraag de studenten in groepjes een leuk einde te verzinnen. *Suzanne* van VOF de Kunst leent zich daar uitstekend toe net als *Op een mooie pinksterdag* van Leen Jongewaard en André van den Heuvel. De cursisten kunnen ook in groepjes een nieuwe tekst schrijven op een bestaande melodie. De nieuwste K3-hit wat verbeteren misschien?

Muziek en plezier

Door muziek kun je op een aangename manier iets van de taal leren. Een heleboel woorden, structuren, uitdrukkingen en intonatiepatronen worden met behulp van liedjes makkelijk, bijna onmerkbaar in het gehoor en het taalgebruik van de leerder ingeslepen. Maar u kunt muziek natuurlijk ook in uw klas gebruiken om er sfeer in te brengen. Want dat doet muziek: motiveren.

U kunt een eenvoudige spreekoefening met vraagkaartjes opfleuren door een swingend muziekfragment: de ene helft van de studenten vormt een kring, de andere helft gaat in de kring staan met zijn gezicht naar de studenten in de buitenkring. Als de muziek start, laat u de studenten in de twee kringen in tegengestelde richting lopen. Zodra de muziek stopt, stellen de studenten de vraag die op hun kaartje staat aan de student die dan toevallig in de andere kring vlak voor hem of haar staat. Ze wisselen hun kaartjes uit en als de muziek weer begint, loopt iedereen verder tot de volgende stop voor een nieuwe vraag aan een nieuwe gesprekspartner. Een ideale oefening als kennismaking. Een ander ideeetje om studenten vrolijk, blij en gemotiveerd naar huis te sturen: laat ze eens een lied uitbeelden. Al een keer geprobeerd met *Opzij* van Herman van Veen?

Handleiding voor docenten

Voor wie is *Anders nog iets* gemaakt?

We hebben ons gericht op de grote groep taalleerders Nederlands. U zult merken dat de meeste liedjes eenvoudig van taal zijn. Ze zijn dus zeker geschikt voor beginnende leerders, jong en oud, laag- en hoogopgeleid, maar ook voor meer gevorderde leerders. Voor hen kiest u dan gewoon de moeilijkere oefeningen. Want die zijn zo gemaakt dat u er als docent gewoon uit kunt plukken wat voor u en uw doelpubliek het meest geschikt lijkt.

Hoe is dit boek te gebruiken?

De oefeningen zijn per lied van makkelijk naar moeilijk geordend en als volgt aangeduid:

- makkelijk: • niet makkelijk maar ook niet moeilijk: • moeilijk:

U hoeft niet alle oefeningen te maken. Soms overlappen ze elkaar ook een beetje en dan kunt u er natuurlijk voor kiezen een selectie te maken. Per lied hebben we ook een aantal fases onderscheiden:

Vooraf

- Onder dit kopje staat vaak een spreekoefening over het thema van het lied. Die kunt u natuurlijk ook na het beluisteren van het lied doen, dat maakt niet echt veel uit. Meestal bestaat de spreekoefening uit een aantal vragen. U kunt daar alle kanten mee uit:
 - U kunt bijvoorbeeld de vragenlijst in tweeën splitsen en de cursisten per twee elkaar laten interviewen.
 - U kunt alle vragen samen op een sheet zetten en de cursisten er in groepjes over laten praten.
 - U kunt ook kaartjes maken met daarop telkens één vraag per kaartje. De cursisten zitten op een rij en krijgen één kaartje per twee. Ze beantwoorden samen de vraag op hun kaartje en op uw teken schuiven ze allemaal tegelijkertijd de kaartjes door.
 - U kunt uw studenten allemaal een kaartje met een vraag geven en hen laten rondlopen. Als ze elkaar hun vraag hebben gesteld en uitgepraat zijn, wisselen ze hun kaartjes uit en zoeken ze een andere cursist aan wie ze hun nieuwe vraag kunnen stellen.
 - Aan gevorderde studenten kunt u gewoon een aantal kernwoorden geven en ze zelf de vragen laten formuleren voor ze elkaar gaan interviewen.
 - U kunt van de spreekoefeningen ook gewoon een schrijf oefening maken.
- Bij 'vooraf' horen ook vaak een aantal oefeningen waarbij de woordenschat uit het lied wordt aangeleerd of herhaald. U bepaalt zelf of uw cursisten dit soort oefeningen nodig hebben, afhankelijk van hun niveau en woordenschat.
- Een derde type oefeningen onder dit kopje zijn oefeningen waarbij de studenten eerst woorden of zinnen moeten invullen op papier, die ze daarna gaan controleren door naar het lied te luisteren.

Na de intro

Onder dit kopje vindt u een aantal oefeningen waarbij u alleen even de intro moet laten horen waarna u de studenten kunt laten brainstormen, bijvoorbeeld over de sfeer van het lied.

Na een of meer luisterbeurten

Onder dit kopje vindt u comprehensie-oefeningen over de inhoud van het lied (meerkeuzevragen, open vragen, goed-foutoefeningen, corrigeer de fouten, ...) of speelse doe-opdrachten. We hebben weinig of geen verdere verwerkingsoefeningen gemaakt met de woordenschat uit de liedjes omdat woordenschatverwerving niet onze belangrijkste doelstelling is. Uiteraard kunt u er zelf voor kiezen dieper op de woordenschat in te gaan.

Tips voor docenten

Hieronder staan een aantal tips die u kunnen helpen om de oefeningen nog wat uit te breiden of te verlevendigen in de klas. De oefeningen waarbij zo'n tip hoort, worden aangeduid met het symbool: ☆

- ☆ **Lied 1, oefening 3** U zou ook een paar foto's kunnen tonen en de studenten vragen die te associëren met de intro van het lied.
- ☆ **Lied 2** Dit lied is heel goed te combineren met TPR (total physical response). U geeft de instructies en de studenten voeren ze uit zonder dat ze de instructie op papier zien staan. Iets moeilijker is het spelletje 'Jantje zegt' waarbij u instructies geeft met of zonder 'Jantje zegt' ervoor. De studenten mogen alleen reageren als u 'Jantje zegt' zegt. Als ze toch de instructie uitvoeren zonder dat u 'Janje zegt' heeft gezegd, vallen ze af.
- ☆ **Lied 3, oefening 3** Als u deze oefening te makkelijk vindt, kunt u ze ook laten maken zonder naar de keuzeantwoorden te kijken.
- ☆ **Lied 3, oefening 4** Als dit te moeilijk is, kunt u de studenten eerst de fouten laten onderstrepen en pas na de volgende luisterbeurt laten corrigeren.
- ☆ **Lied 4** Dit lied is ook heel bruikbaar om het gebruik van 'niet' en 'geen' te oefenen of nog een keer te herhalen.
- ☆ **Lied 6, oefening 2** Laat uw studenten wat foto's meebrengen van hun familie. Dan praten ze makkelijker.
- ☆ **Lied 6, oefening 5 en 6** Als oefening 5 en 6 in deze volgorde te moeilijk zijn, kunt u ze ook omwisselen, dat is makkelijker.
- ☆ **Lied 7, oefening 1** Aan deze laatste vraag kunt u ook het spelletje 'Ik ga op reis en ik neem mee' koppelen, waarbij de studenten in groepjes zitten en om de beurt zeggen wat ze mee zouden nemen op reis. Ze moeten wel telkens herhalen wat de anderen voor hen al hebben genoemd. Bijvoorbeeld: student 1: "Ik ga op reis en ik neem een koffer mee.", student 2: "Ik ga op reis en ik neem een koffer en een handdoek mee.", student 3: "Ik ga op reis en ik neem een koffer, een handdoek en een fototoestel mee." ...)
- ☆ **Lied 8** Net als het tweede liedje (*Ja, ik leer het op school*), is ook dit nummer heel geschikt in combinatie met TPR in de klas.

- ☆ **Lied 10, oefening 2** U kunt de keuzemogelijkheden ook gewoon weglaten, dan is de oefening een beetje moeilijker.
- ☆ **Lied 11, oefening 6** Het werkt handiger als u de tekst in stukken knipt en de studenten in groepjes laat puzzelen. U kunt de oefening nog wat moeilijker maken door ook de strofes in de juiste volgorde te laten zetten.
- ☆ **Lied 11, oefening 7** U kunt de groep ook in tweeën splitsen, elke groep een rol geven en dan om de beurt laten zingen. Nog leuker is om al de rollen over verschillende cursisten (groepen) te verdelen: de een is groenteboer, de ander bakker, ...
- ☆ **Lied 13, oefening 8** U kunt de studenten ook eerst naar de tekeningen laten kijken en laten raden wat het probleem van de patiënten is.
- ☆ **Lied 13, oefening 9** Net als bij oefening 7 van het lied *Anders nog iets?* kunt u de groep in twee splitsen en elke groep een rol geven. Ook hier kunt u de verschillende patiëntenrollen verdelen over verschillende cursisten.
- ☆ **Lied 14** Dit lied is gemaakt om de bezittelijke voornaamwoorden op een aangename manier te oefenen. Het is leuk om na een paar keer oefenen de studenten zelf een voorwerp te laten kiezen en het hele liedje over dat voorwerp te zingen. Als u zelf muzikaal aangelegd bent, kunt u dit systeem op allerlei dingen toepassen, om de werkwoorden te oefenen, de aanwijzende voornaamwoorden te herhalen, ... Met een eenvoudig ritme erbij is het meteen veel leuker dan de rijtjes gewoon op het bord te schrijven.

Tot slot

Uiteraard is de reeks oefeningen die we u hier aanbieden niet exhaustief. Er zijn nog honderden mogelijkheden met deze liedjes. We hebben ook niet alle types oefeningen uitgewerkt voor alle liedjes, hoewel de meeste soorten oefeningen wel toepasbaar zijn op alle liedjes. Gewoon luisteren en de woorden die de studenten verstaan laten noteren kan bijvoorbeeld altijd, of meezingen, of zelf liedjes maken op de bestaande melodie, of rijmwoorden invullen... We wilden u alleen maar een idee geven van de waaier van mogelijkheden die wij erin zien. Maar u bent natuurlijk vrij om zelf aan de slag te gaan met onze liedjes. Haal gerust inspiratie uit deze cd en dit boekje. Wij horen graag van u hoe u en uw cursisten erop reageren!

Helga Van Loo, juli 2004/januari 2009
 helga.vanloo@ilt.kuleuven.be

Met dank aan Annemie Decavele, Ann de Schryver, Veerle Frateur, Jes Leysen, Peter Schoenaerts en Leen Verrote.

Bibliografie:

- Thea Van Gelder e.a, *Nederlied*, Apeldoorn/Amsterdam, 1996/2000
- Jo Van den Hauwe, *Vonk*, 2000

1 Wie ben jij?

Vooraf

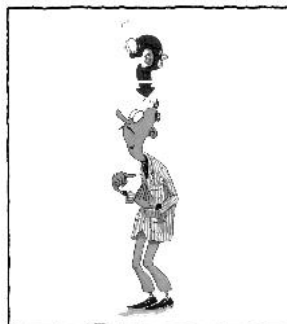
1 Welke zin past bij welke tekening?

a

b

c

☐ 1 Wie ben jij?

☐ 2 Waar kom jij vandaan?

☐ 3 Waar woon jij?

2 Welk antwoord past bij welke vraag?

1 Wie ben jij?

2 Waar woon jij?

3 Wat is je naam?

4 Waar kom jij vandaan?

☐ a Mijn naam is Hassan.

☐ b Ik kom uit Iran.

☐ c Ik woon in Nederland.

☐ d Ik ben Jan.

3 Luister naar de intro van het lied.

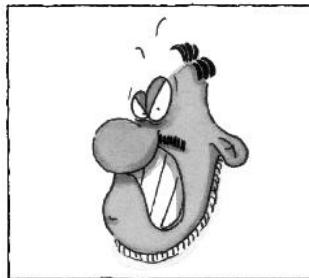
Beantwoord daarna de vragen hieronder.

a

b

c

- Welke tekening past volgens jou het best bij de intro van dit lied?

- Hoe voelt de zanger zich, denk je?

- Hoe voel jij je als je deze intro hoort?

4 Luister nu naar het lied. Hoor je alles?

Zet een kruisje als je de naam of het woord hebt gehoord.

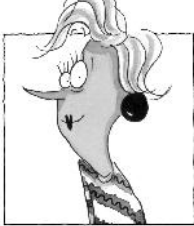

1 Hassan ☐	2 Frankrijk ☐	3 ik ☐	4 wanneer ☐	5 ben ☐
Peter ☐	Iran ☐	haar ☐	wie ☐	doe ☐
Herman ☐	Nederland ☐	hij ☐	hoe laat ☐	heet ☐
Simon ☐	Europa ☐	jouw ☐	hoeveel ☐	woon ☐
Hannelore ☐	België ☐	mijn ☐	wat ☐	werk ☐
Arman ☐	Turkije ☐	je ☐	hoe ☐	kom ☐
Jan ☐	Afrika ☐	zijn ☐	waar ☐	zit ☐
Griet ☐	Azië ☐	jij ☐	welk ☐	studeer ☐

5 Luister nog eens naar het lied. Wie komt er eerst?

Zet de personen in de juiste volgorde.

				
1 Arman	2 Herman	3 Peter	4 Jan	5 Mevrouw van Dam

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

6 Hassan

6 Kruis aan wat goed is.

- ☐ Jan is in Afrika geboren.
- ☐ De voornaam van meneer Van Doorn is Herman.
- ☐ Hassan komt uit Azië.
- ☐ De achternaam van Arman is Van Dam.

7 Luister nog eens. Vind je ook het antwoord op deze vragen?

1 Waar is Jan geboren?

2 Wat is de achternaam van Herman?

3 Wie is er in Afrika geboren?

4 Wat is de voornaam van mevrouw Van Dam?

5 Waar woont Peter?

8 Welke vragen stelt de zanger? Stel ze ook aan je buurman.

9 Probeer nu de ontbrekende woorden in te vullen voor je luistert. Luister daarna nog een keer naar het lied om je antwoorden te controleren.

Mijn _____ is Jan
Ik ben in Nederland geboren

Ik _____ Herman
Mijn achternaam die is van Doorn

Ik ben Hassan
Ik ben _____ Afrika geboren

Ik _____ uit Iran
Aangenaam

Wie _____ jij?
_____ is je naam?
Waar _____ jij?
Waar kom jij _____ ? (2x)

_____ ben Arman
Ik ben in Azië _____

Mevrouw van Dam
Mijn _____ die is Hannelore

In Amsterdam _____ ik
_____ ben ik ook geboren

Peter is mijn naam

Wie ben _____ ?
Wat is _____ naam?
_____ woon jij?
Waar _____ jij vandaan? (4x)

